

**BIULETYN INFORMACYJNY MINISTERSTWA INWESTYCJI I ROZWOJU
DLA CZŁONKÓW KOMITETÓW MONITORUJĄCYCH
REGIONALNE PROGRAMY OPERACYJNE**

Marzec 2018

Szanowni Państwo,

mam przyjemność przekazać Państwu kolejny biuletyn informacyjny Ministerstwa Inwestycji i Rozwoju dla członków Komitetów Monitorujących Regionalne Programy Operacyjne. Tradycyjnie przedstawiliśmy w nim informacje na temat stanu wdrażania RPO. Rok 2018 jest kluczowy dla realizacji Programów, gdyż w tym roku po raz pierwszy, w obecnej perspektywie finansowej UE, wszystkie RPO będą objęte zasadą n+3. Ponadto na ten rok zostały określone cele pośrednie wyrażone w poziomie realizacji wybranych wskaźników w ramach wykonania, których nieosiągnięcie wiąże się z utratą rezerwy. Kluczowe jest zatem zapewnienie odpowiedniego tempa realizacji Programów.

Szczególną Państwa uwagę chcielibyśmy zwrócić na Program Dostępność Plus. Aktualnie dobiegają końca konsultacje Programu. Jego celem jest ułatwienie życia wszystkim osobom o szczególnych potrzebach. Nie tylko osobom z niepełnosprawnościami, ale też na przykład seniorom, kobietom w ciąży czy rodzicom z dzieckiem w wózku. Wszelkie bariery utrudniające dostęp do infrastruktury, przestrzeni czy informacji muszą zniknąć do 2025 roku – taka idea przyświeca programowi Dostępność Plus. Działania w programie będą realizowane w ośmiu obszarach: architektura, transport, edukacja, służba zdrowia, cyfryzacja, usługi, konkurencyjność i koordynacja.

Chcielibyśmy, żeby w efekcie realizacji tego programu myślenie o dostępności stało się powszechne wśród decydentów, inwestorów i wszystkich, którzy tworzą wszelkiego rodzaju usługi publiczne lub je wdrażają. Ma to być ogromna zmiana świadomościowa, która przełoży się na konkretne rozwiązania. Zależy nam na współpracy ze wszystkimi, którzy chcą działać na rzecz dostępności: z samorządami, przedsiębiorcami, organizacjami pozarządowymi, pracodawcami. Bez wspólnego wysiłku dostępność nie stanie się faktem.

Wizytówką Programu Dostępność Plus powinny stać się projekty finansowane ze środków UE. Dostrzegam w tym wielką rolę Państwa, jako członków Komitetów Monitorujących Regionalne Programy Operacyjne, którzy decydują o ostatecznym kształcie kryteriów wyboru projektów.

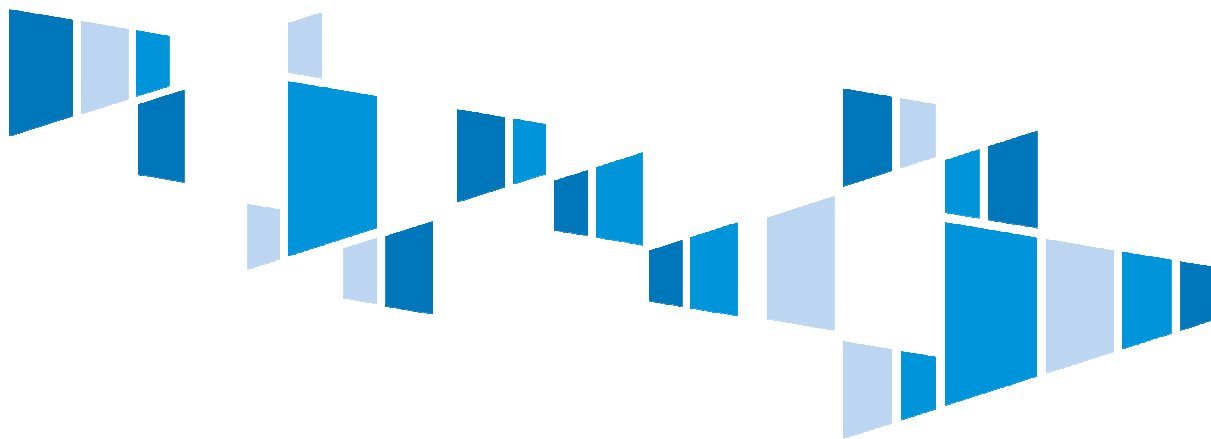
Zachęcamy Państwa do zapoznania się ze szczegółowymi założeniami programu – ogólne informacje znajdują Państwo w niniejszym Biuletynie - oraz aktywnego włączenia się w jego realizację.

Jerzy Kwieciński

*Minister
Inwestycji i Rozwoju
/podpisano elektronicznie/*

Paweł Chorąży

*Podsekretarz Stanu
w Ministerstwie Inwestycji i Rozwoju
/podpisano elektronicznie/*

W TYM WYDANIU:

ZAGADNIENIA STRATEGICZNE

Program „Dostępność Plus”

Aktualizacja wytycznych w zakresie trybów wyboru projektów na lata 2014-2020

Stan Renegocjacji Regionalnych Programów Operacyjnych

REALIZACJA PROGRAMÓW

Stan wdrażania programów polityki spójności na lata 2014-2020

Realizacja celu n+3 w RPO na lata 2014-2020

Rezerwa wykonania w RPO na lata 2014-2020

OBSZARY WSPARCIA

Inwestycje kolejowe

Ustawa o zasadach wspierania nowych inwestycji

INNE

Informacja o możliwości stosowania etapowego rozliczania umów

Projekty hybrydowe

Pakiet dla miast średnich

INFORMACJA I PROMOCJA

Konferencja „Europa Karpat”

Informacje o pracach Komitetów Monitorujących Krajowe Programy Operacyjne

ZAGADNIENIA STRATEGICZNE

PROGRAM „DOSTĘPNOŚĆ PLUS”

Dostępność to właściwość środowiska, która pozwala osobom z ograniczeniami funkcjonalnymi i poznawczymi na korzystanie z danej przestrzeni na zasadzie równości z innymi osobami. Co to oznacza w praktyce? Oznacza m.in. że osoba starsza nie ma problemu z wejściem do tramwaju, rodzic z dzieckiem w wózku może wjechać windą na 4 piętro bloku, w którym mieszka, a osoba niesłysząca załatwia swoją sprawę w banku czy urzędzie „od ręki”, bez konieczności przychodzenia z „własnym” tłumaczem. Dostępność jest dla wielu osób warunkiem prowadzenia niezależnego życia oraz uczestnictwa w życiu społecznym i gospodarczym kraju, społeczności lokalnej, szkoły czy miejsca pracy. Jest więc wartością, która poprawia jakość życia.

Dostępność Funduszy Europejskich w latach 2014 – 2020 zapewniają **Wytyczne w zakresie równości szans i niedyskryminacji oraz zasady równości szans kobiet i mężczyzn**. Obecnie trwa nowelizacja Wytycznych, która wprowadzi standardy dostępności dla polityki spójności na lata 2014-2020.

Wspomniane standardy to zestaw jakościowych i technicznych wymagań, określonych w stosunku do wsparcia finansowanego ze środków funduszy polityki spójności. Ich celem jest zapewnienie osobom z niepełnosprawnościami realnej możliwości udziału w projektach i korzystania z efektów ich realizacji (np. możliwość skorzystania ze szkolenia zawodowego dla osoby niewidomej, udziału osoby niesłyszącej w konferencji czy swobodnego poruszania się przez osobę na wózku inwalidzkim w budynku wyremontowanym z funduszy unijnych). Nowe zasady zaczną obowiązywać już od kwietnia br. Wytyczne wprowadzają następujące standardy: szkoleniowy, edukacyjny, informacyjno-promocyjny, cyfrowy, architektoniczny i transportowy.

Jednocześnie, aby do czasu wejścia w życie Wytycznych, zagwarantowane było spójne podejście w realizacji horyzontalnej zasady dostępności dla osób z niepełnosprawnościami przez wszystkie instytucje systemu wdrażania polityki spójności, Ministerstwo Inwestycji i Rozwoju przygotowało, doprecyzowanie do kryteriów wyboru projektów realizujących zasadę dostępności.

W aktualizowanych wytycznych **niedopuszczalne jest przyznawanie punktów za neutralność wobec zasady równości szans i niedyskryminacji**, gdyż neutralność nie gwarantuje realizacji tej zasady, co w konsekwencji prowadzić może do utrwalania stanu niedostępności szeroko rozumianej przestrzeni publicznej dla osób o ograniczonych (trwale lub czasowo) możliwościach mobilności i percepcji. Nie powinno się zatem przyznawać punktów za neutralność projektu lub jego produktów. Co więcej, przyjęcie do realizacji projektów, w przypadku których aspekt zapewnienia dostępności został w nieuzasadniony sposób pominięty, stanowi przede wszystkim naruszenie przepisów Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady nr 1303/2013 ustanawiającego wspólne przepisy dotyczące pięciu funduszy unijnych.

Nie chcemy jednak ograniczać dostępności jedynie do Funduszy Europejskich. Zmiany struktury wiekowej ludności (do 2020 roku liczba seniorów w kraju może stanowić aż 25% populacji) i duża

skala potrzeb osób z niepełnosprawnościami (których wg szacunków jest od 4,9 mln do nawet 7,7 mln osób), wymagają wzmocnienia i rozszerzenia działań na rzecz poprawy dostępności we wszystkich istotnych dziedzinach życia. Dostępność miejsca zamieszkania, szkoły, sklepu, środków transportu, miejsca pracy, czy instytucji publicznych jest jednym z podstawowych elementów funkcjonowania społeczeństwa, opartego na zasadach równości i solidarności. Od kondycji dostępności zależy również stopień rozwoju i charakter tak bardzo dziś potrzebnych więzi społecznych – budowanych m.in. w drodze międzypokoleniowej integracji.

Dlatego wychodząc naprzeciw tym potrzebom, **Ministerstwo Inwestycji i Rozwoju we współpracy z innymi resortami i organizacjami pozarządowymi przygotowuje program Dostępność Plus**. Jego głównym celem jest likwidacja różnego rodzaju barier dla aktywności zawodowej i społecznej osób z niepełnosprawnościami, seniorów czy innych osób z trwałymi lub czasowymi ograniczeniami mobilności i percepcji. Likwidacja i ograniczanie barier będzie odbywać się m.in. w następujących obszarach: architektura, transport, edukacja, służba zdrowia, cyfryzacja czy usługi.

Dzięki działaniom programu udostępnionych zostanie około 1000 miejsc i budynków użyteczności publicznej, takich jak szkoły, placówki zdrowotne, uczelnie, obiekty kultury czy dworce kolejowe. Zakupiony zostanie również dostępny tabor transportu zbiorowego (pociągi, tramwaje, autobusy). Około 10 tysięcy osób zostanie przeszkolonych w zakresie dostępności, zwiększy się liczba programów TV dostępnych dla osób niewidomych czy niesłyszących (audiodeskrypcja, napisy), a kwestia dostępności zostanie wprowadzona do programów nauczania na wielu kierunkach studiów czy w wielu branżach.

W latach 2018-2025 ponad 23 miliardy złotych zostanie przeznaczonych na realizację celów określonych w programie. Sfinansowanie wszystkich przewidzianych do wdrożenia działań wymaga zaangażowania środków publicznych (zagranicznych i krajowych) oraz prywatnych. Podstawowymi źródłami finansowania programu są Fundusze Europejskie, Mechanizm Finansowy Europejskiego Obszaru Gospodarczego, publiczne środki krajowe (budżet państwa, środki jednostek samorządu terytorialnego, czy środki Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych).

Obecnie trwają konsultacje społeczne programu, uwagi i propozycje przyjmowane będą do 6 kwietnia. Uroczyste zainaugurowanie Programu nastąpi podczas konferencji, która odbędzie się 23 kwietnia br. z udziałem Pana Premiera Mateusza Morawieckiego.

Więcej na temat Programu znajdziecie Państwo na stronie: <http://www.mii.gov.pl/strony/zadania/dlaczego-dostepnosc/>, a także na specjalnym profilu na portalu Facebook – <https://www.facebook.com/FunduszeUE/> oraz <https://www.facebook.com/MinisterstwoInwestycjiIRozwoju/>.

AKTUALIZACJA WYTYCZNYCH W ZAKRESIE TRYBÓW WYBORU PROJEKTÓW NA LATA 2014-2020

7 marca br. zaczęły obowiązywać zmienione Wytyczne w zakresie trybów wyboru projektów na lata 2014-2020.

Do najważniejszych zmian wprowadzonych w zmienionych Wytycznych należą przede wszystkim:

1. Dostosowanie zapisów wytycznych do znowelizowanej ustawy z dnia 11 lipca 2014 r. o zasadach realizacji programów w zakresie polityki spójności finansowanych w perspektywie finansowej 2014-2020 (Dz. U. z 2017 r. poz. 1460, z późn. zm., dalej „ustawa”), w tym w szczególności:
 - wprowadzenie zmian wynikających ze zdefiniowania warunków formalnych oraz kryteriów wyboru projektów;
 - opisanie możliwości dzielenia konkursu na rundy;
 - wskazanie, że dokumenty i informacje przedstawiane przez wnioskodawców nie podlegają udostępnieniu przez właściwą instytucję w trybie przepisów ustawy o dostępie do informacji publicznej;
 - wprowadzenie zapisów dotyczących oświadczeń, których można wymagać od wnioskodawców;
 - przeformułowanie podrozdziału dotyczącego stosowania art. 43 ustawy (odnoszącego się do stwierdzenia we wniosku o dofinansowanie projektu braków formalnych lub oczywistych omyłek);
 - wskazanie i opisanie nowych elementów regulaminu konkursu;
 - wprowadzenie zapisów dotyczących ewentualnego udziału wojewody w pracach komisji oceny projektów wraz ze wskazaniem przykładów, na czym ten udział może polegać;
 - opisanie zasad stosowania mechanizmu przewidzianego w art. 45 ust. 3 ustawy, tj. poprawiania i uzupełniania projektu w zakresie spełniania kryteriów wyboru projektów na etapie oceny;
 - odstąpienie od obowiązku przeprowadzania identyfikacji projektów pomocy technicznej;
 - wskazanie i opisanie nowych elementów wezwania do złożenia wniosku o dofinansowanie w trybie pozakonkursowym.
2. Zmiana zapisów w zakresie specyficznych procedur oceny projektów EFS oraz wprowadzenie zasad, zgodnie z którymi w ramach EFS interwencje planowane w danym roku prezentowane są w formie Rocznych Planów Działań.

W związku z wprowadzonymi zmianami konieczne może się okazać dostosowanie przyjętych już kryteriów wyboru projektów oraz uwzględniania zmian w nowo przyjmowanych kryteriach. Zgodnie

z zapisami ustawy, przegląd i modyfikacja kryteriów musi nastąpić w ciągu 2 miesięcy od ogłoszenia wytycznych (tj. od dnia 7 marca br.).

Zmienione wytyczne znajdą Państwo na stronie: <https://www.funduszeuropejskie.gov.pl/strony/o-funduszach/dokumenty/wytyczne-w-zakresie-trybow-wyboru-projektow-na-lata-2014-2020/>.

STAN RENEGOCJACJI REGIONALNYCH PROGRAMÓW OPERACYJNYCH

Dobiegają końca renegeocjacje regionalnych programów operacyjnych. Zmienione programy, przed oficjalnym przekazaniem Komisji Europejskiej muszą zostać zatwierdzone przez komitety monitorujące oraz uzyskać – zgodnie z ustawą o zasadach prowadzenia polityki rozwoju – potwierdzenie zgodności zmienianego programu z Umową Partnerstwa, wydane przez ministra właściwego ds. rozwoju regionalnego.

Zgodnie z danymi na dzień 23 marca 2018 r., 3 zmienione Regionalne Programy Operacyjne, tj. województw: łódzkiego, opolskiego i warmińsko-mazurskiego przesłane zostały już do KE za pośrednictwem systemu SFC. 2 inne województwa – małopolskie i wielkopolskie dostały opinię Ministerstwa Inwestycji i Rozwoju, tj. IK UP (RPO) w sprawie zgodności programu z Umową Partnerstwa, można więc się spodziewać, że w najbliższym czasie zostaną oficjalnie przesłane do KE.

Nieformalne rozmowy z KE na temat zmian w RPO zakończyły już województwa: dolnośląskie, lubuskie, mazowieckie, pomorskie, podlaskie i zachodniopomorskie. Podczas najbliższych posiedzeń Komitetów Monitorujących regiony te planują przyjąć zmienione RPO.

5 województw – kujawsko-pomorskie, lubelskie, podkarpackie, śląskie i świętokrzyskie prowadzą nieformalne negocjacje z KE.

REALIZACJA PROGRAMÓW

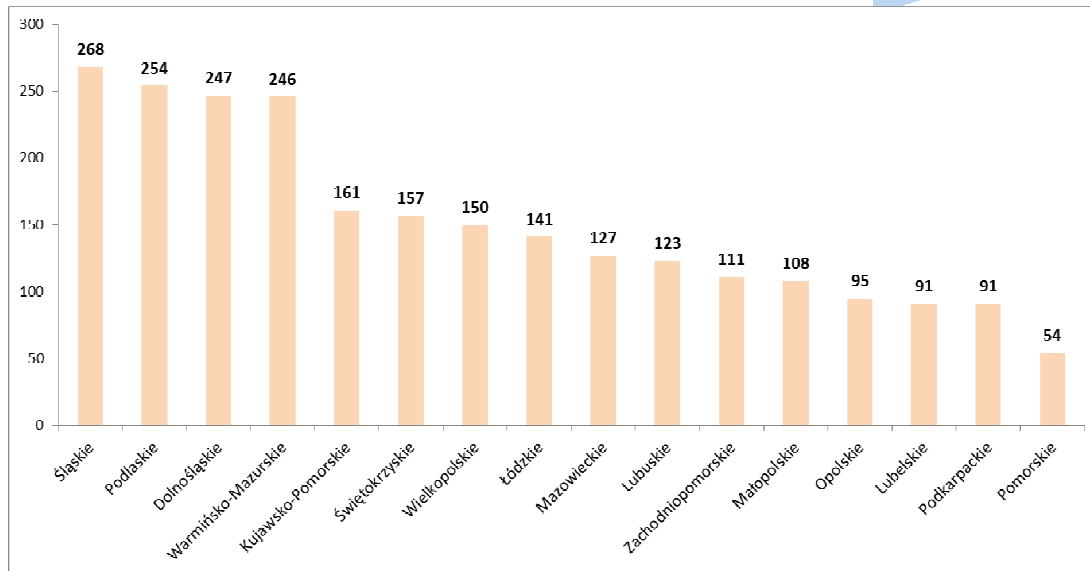
STAN WDRAŻANIA PROGRAMÓW POLITYKI SPÓJNOŚCI NA LATA 2014-2020

Zgodnie z danymi wygenerowanymi z Centralnego Systemu Teleinformatycznego SL2014 od początku uruchomienia programów polityki spójności na lata 2014-2020 do 16 marca 2018 r. w ramach RPO ogłoszono **3 358** naborów na kwotę blisko **116,4 mld zł**. W tym 2 424 nabory na projekty konkursowe i 934 nabory na projekty pozakonkursowe.

Najwięcej naborów ogłoszono w województwie śląskim, najmniej w pomorskim.

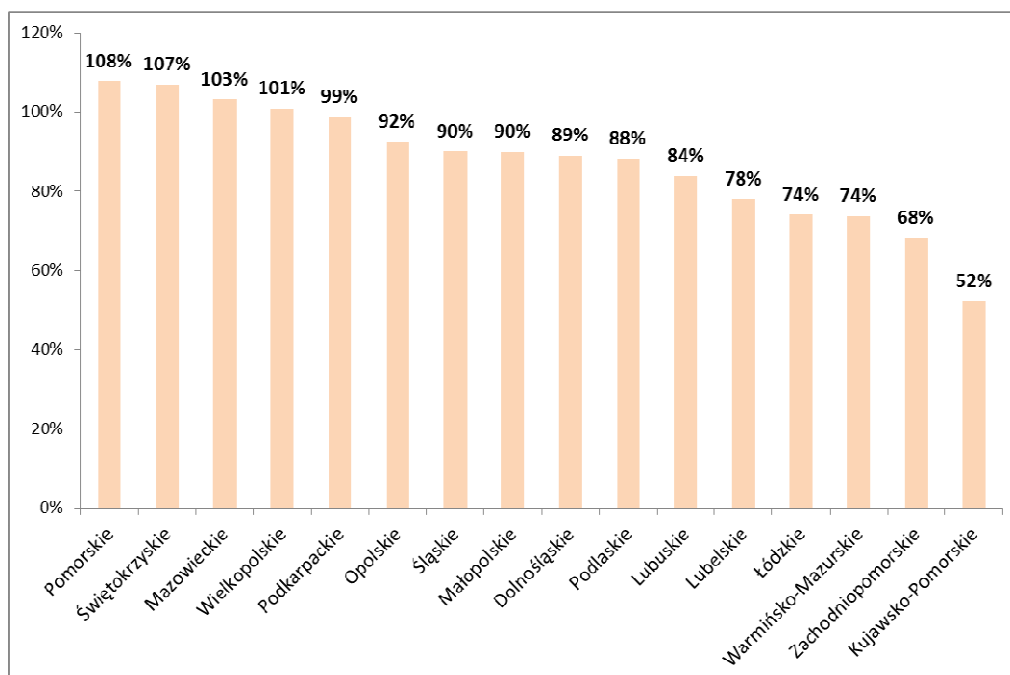

Wykres 1. Liczba naborów w ramach RPO

We wszystkich **RPO** złożonych zostało **53,2 tys. wniosków o dofinansowanie** o wartości ogólnej **169,6 mld zł**, w tym dofinansowanie UE to ponad **114,1 mld zł**, co stanowi **88%** alokacji RPO na lata 2014-2020. Liderami są woj. pomorskie, świętokrzyskie i mazowieckie.

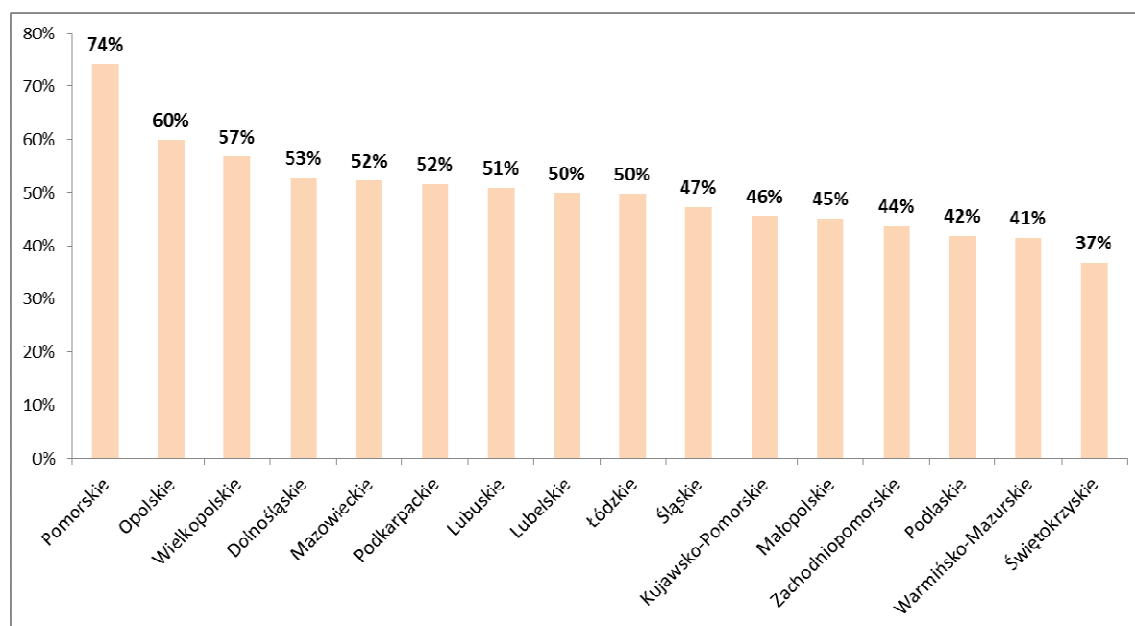
Wykres 2. Wartość wniosków o dofinansowanie jako % alokacji w ramach RPO

Do 16 marca 2018 r. w ramach RPO podpisano ponad **23,5 tys. umów o dofinansowanie** o wartości ogólnej blisko 93,5 mld zł. Wartość dofinansowania UE w umowach wynosi blisko **65,2 mld zł**, co stanowi **50%** alokacji RPO na lata 2014-2020. Liderem w zakresie kontraktacji jest woj. pomorskie.

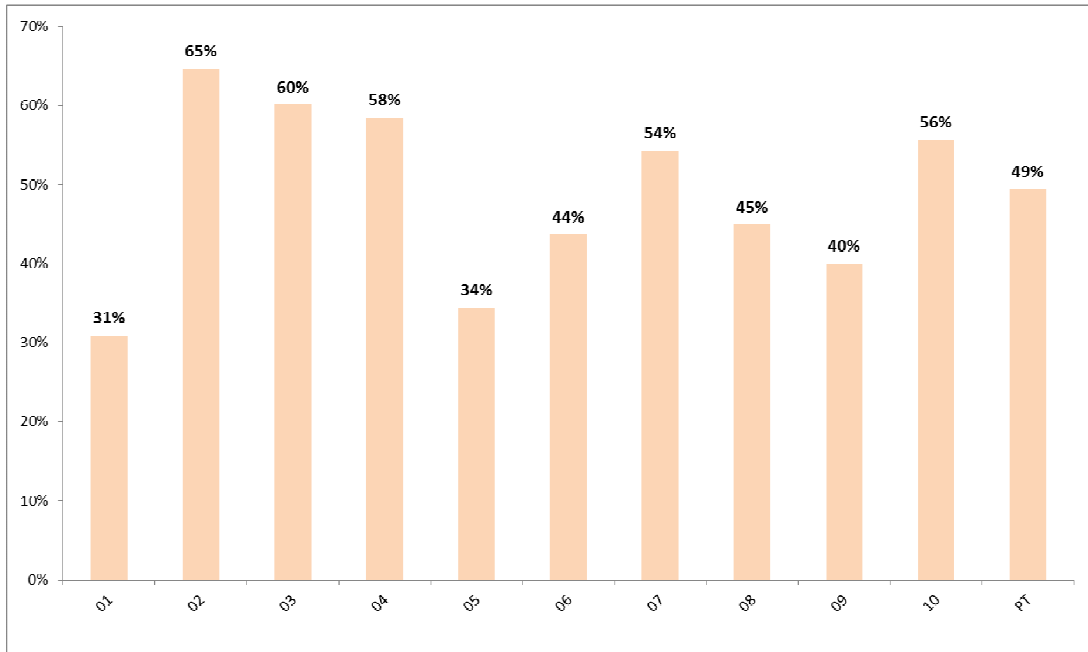
Wykres 3. Wartość umów o dofinansowanie jako % alokacji w ramach RPO

Wśród Celów Tematycznych najwięcej środków zakontraktowano dla CT 4 *Wspieranie przejścia na gospodarkę niskoemisyjną we wszystkich sektorach*, ale biorąc pod uwagę dostępną alokację na wszystkie Cele Tematyczne w RPO najwięcej środków CT 2 *Zwiększanie dostępności, stopnia wykorzystania i jakości technologii informacyjnych i komunikacyjnych*.

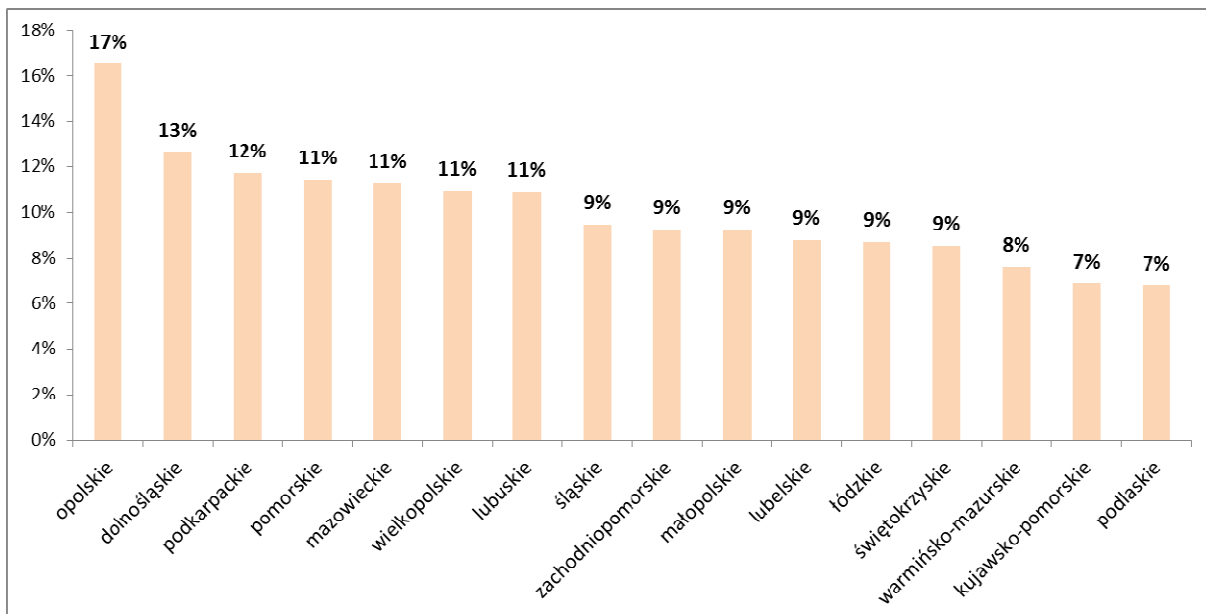

Wykres 4. Wartość umów o dofinansowanie jako % alokacji wg Celów Tematycznych we wszystkich RPO

Ogólna wartość wydatków wykazanych przez beneficjentów we **wniosekach o płatność w ramach RPO** wynosi ponad 18,2 mld zł, w tym wartość dofinansowania UE to ponad **12,9 mld zł**, co stanowi blisko 10% alokacji na lata 2014-2020.

Wykres 5. Wartość wniosków o płatność jako % alokacji w ramach RPO

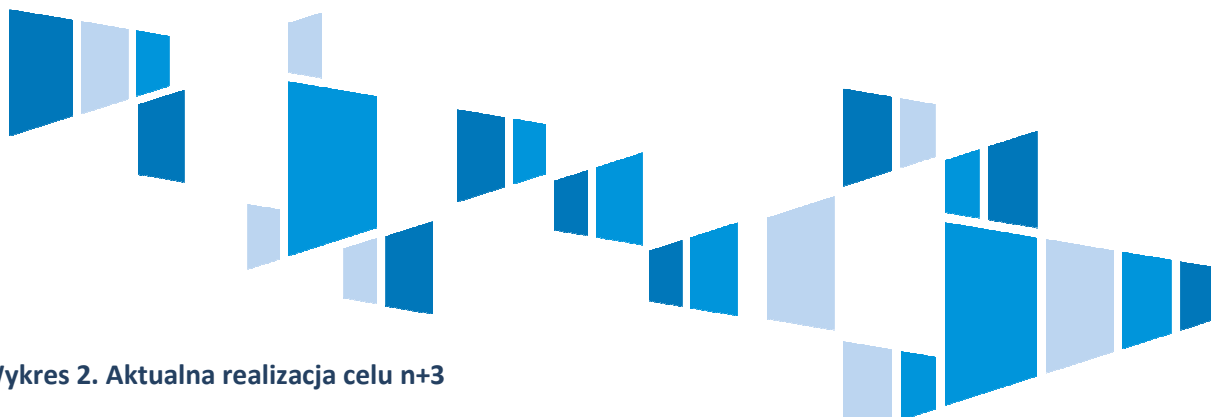
Rok 2018 jest czwartym rokiem realizacji Regionalnych Programów Operacyjnych na lata 2014-2020, w związku z tym, **w tym roku po raz pierwszy, w obecnej perspektywie finansowej UE, wszystkie RPO będą objęte zasadą n+3.**

W każdym RPO ustanawiane są minimalne kwoty wydatkowania na każdy rok (rok n). Kwoty te należy zadeklarować do KE najpóźniej w ciągu trzech kolejnych lat, stąd powszechnie stosowana nazwa zasady n+3. **Ważnym elementem tej zasady jest realne ryzyko utraty środków**, ponieważ jeśli IZ w roku n+3 certyfikuje kwotę mniejszą niż roczna transza środków alokowanych w roku n, bezpowrotnie traci wartość różnicy. Na poziom certyfikacji wydatków wpływa wartość wydatków we wnioskach o płatność przekazana przez beneficjentów do Komisji Europejskiej.

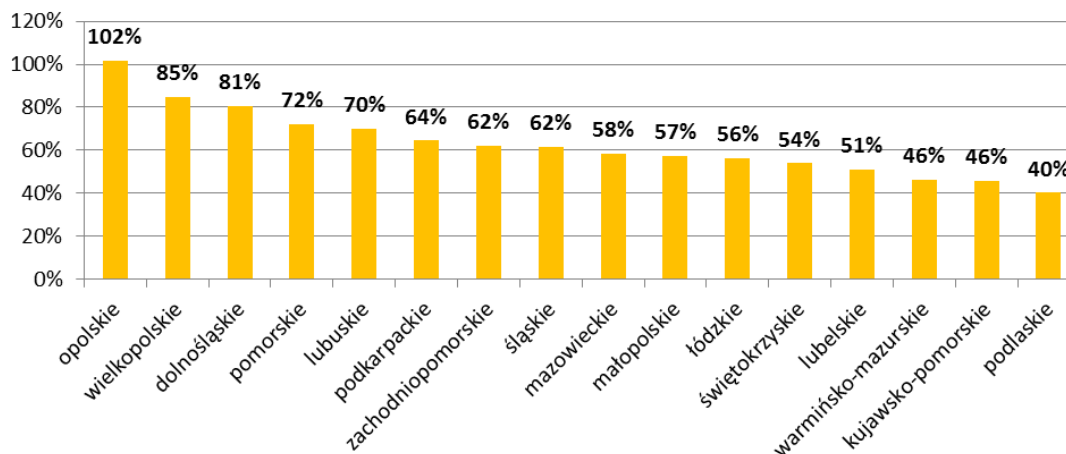
Cel n+3 na koniec 2018 r. wynosi łącznie dla wszystkich RPO **4,3 mld euro** dofinansowania UE. Do 8 marca 2018 r. regiony certyfikowały **2,7 mld euro**, co stanowi około **62% celu**. Na tym poziomie wdrażania zauważyć można duże zróżnicowanie pomiędzy poszczególnymi RPO. Województwo opolskie osiągnęło już minimalny poziom certyfikacji, niezbędny w celu uniknięcia utraty środków, a bliskie osiągnięcia celu n+3 są również województwa: wielkopolskie (85% celu) oraz dolnośląskie (81%). Znaczące przyspieszenie certyfikacji wydatków musi nastąpić w województwach: podlaskim, kujawsko-pomorskim oraz warmińsko-mazurskim, gdzie aktualny poziom certyfikacji nie przekracza 50% celu n+3.

W lipcu 2017 roku notą EGESIF Komisja Europejska ogłosiła nową procedurę i metodologię wyliczania progu n+3. Powyższe oznacza otwartość KE do korekt wskaźników finansowych na 2018 rok przyjętych w ramach wykonania, pod warunkiem że wartość wskaźnika określona w programie opierała się na kalkulacji związanej z zasadą n+3.

Jednocześnie nowa metodologia n+3 dopuszczająca zmniejszenie określonych wskaźników finansowych, nie może spowodować spowolnienia realizacji programów i należy dążyć do realizacji celów wskazanych w planach przekazywanych Radzie Ministrów. Mając na uwadze konieczność m.in. uniknięcia spiętrzenia certyfikacji i gwałtownych przyrostów wydatków w kolejnych latach, które mogłyby doprowadzić do znacznego obciążenia budżetu państwa, przyjęto założenie dążenia do osiągnięcia na koniec bieżącego roku wykorzystania alokacji średnio dla wszystkich programów perspektywy 2014-2020 na poziomie ok. 14% alokacji, a na koniec 2018 r. na poziomie nie niższym niż 25% alokacji każdego z realizowanych programów operacyjnych.

Wykres 2. Aktualna realizacja celu n+3

Źródło: SL2014, dane wg stanu na 8 marca 2018 r.

REZERWA WYKONANIA W RPO NA LATA 2014-2020

Rezerwa wykonania ustanawiana jest na etapie programowania na poziomie pomiędzy 5 a 7% wartości dofinansowania UE dla każdej osi priorytetowej w danym programie (z wyłączeniem priorytetów przeznaczonych na pomoc techniczną). Całkowita kwota rezerwy wykonania alokowana dla każdego funduszu oraz kategorii regionu wynosi 6%.

Rok 2018 jest kluczowy dla realizacji obecnej perspektywy finansowej UE. Aby Instytucja Zarządzająca RPO utrzymała pełną alokację, włącznie z rezerwą wykonania, musi wykazać stopień osiągnięcia określonych (w celach pośrednich na 2018 r.) wskaźników w ramach wykonania. Utrzymanie rezerwy wykonania zależy od efektywności wdrażanego programu.

W 2019 roku odbędzie się realokacja rezerwy wykonania. Podczas przeglądu wyników w 2019 r., rezerwy wykonania z osi/priorytetów, które odnotowały niepowodzenie w osiągnięciu celów pośrednich, stworzą pulę środków na poziomie krajowym. Zgodnie z zapisami Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1303/2013 oraz Umowy Partnerstwa, będzie ona rozdzielona w formie dodatkowych środków dla osi/priorytetów, które osiągnęły swoje cele pośrednie, zgodnie z następującymi zasadami (zgodnie z zapisami Umowy partnerstwa):

- zostanie dokonana analiza możliwości rozdzielenia rezerwy na poszczególne cele tematyczne i kategorie regionów biorąc pod uwagę unijne obostrzenia pod tym kątem,
- przyznanie dodatkowych środków odbędzie się na drodze negocjacji między IK UP a IZ, podczas których najważniejszymi kryteriami wyboru priorytetów oraz wysokości dodatkowych środków będą:

- zgodność z celami strategicznymi określonymi w UP,
 - ukierunkowanie pod kątem założeń i celów określonych w średniookresowej strategii rozwoju kraju oraz strategiach rozwoju regionalnego,
 - odpowiednie uzasadnienie merytoryczne do zwiększenia alokacji na danej osi/priorytecie, a w konsekwencji do odpowiedniego zwiększenia wartości docelowych celów końcowych,
 - wnioski z dotychczasowych sprawozdań, ewaluacji i analiz na temat przebiegu dotychczasowej implementacji, zmian w sytuacji ekonomiczno-społecznej i prognoz w tym zakresie, potrzeb rozwojowych, zdolności administracyjnych i absorpcyjnych.
- c. Co do zasady w pierwszej kolejności rozważana będzie możliwość pozostawienia środków w danym programie - środki z rezerwy wykonania utracone przez jedną oś/priorytet w ramach danego programu mogą zostać przekazane na inną oś/priorytet w ramach tego samego programu (o ile osiągnął on swoje cele pośrednie), pod warunkiem, że IZ przedstawiła przekonujące uzasadnienie merytoryczne na podstawie ww. kryteriów. Środki rezerwy wykonania będą mogły zostać przeniesione pomiędzy programami operacyjnymi tylko w przypadku, jeżeli realokacja środków rezerwy wykonania w ramach tego samego programu operacyjnego prowadziłaby do naruszenia zasad koncentracji tematycznej lub znacznym obniżeniem wydatków na cele klimatyczne, opisanych w rozporządzeniach dot. poszczególnych funduszy oraz w rozporządzeniu 1303/2013, nastąpiłaby utrata środków rezerwy wykonania w ramach wszystkich osi priorytetowych programu, co zgodnie z przepisami unijnymi uniemożliwia zachowanie rezerwy wykonania w danym programie.

W 16 RPO wsparcie jest realizowane w **166 osiach priorytetowych** (poza osiami dotyczącymi pomocy technicznej, gdyż nie są objęte *ramami wykonania*).

Wartość **rezerwy wykonania** alokowanej w tych osiach to łącznie **1,88 mld euro**, w tym **największe** kwoty zgromadzone są w osiach związanych z **gospodarką niskoemisyjną** (cel tematyczny 4) oraz walką z ubóstwem (cel tematyczny 9). Kolejne obszary o znacznej wielkości rezerwy wykonania to infrastruktura B+R (cel tematyczny 1) i zatrudnienie (cel tematyczny 8).

We wspomnianych osiach do *ram wykonania* wybrano **541** wskaźników, w tym **166** finansowych (obowiązkowo dla każdej osi), **63** tzw. kluczowe etapy wdrażania (KEW) oraz **312** produktów.

Analizy postępów w realizacji wskaźników *ram wykonania* za III kwartał 2017 r. wykazały, że znacznym ryzykiem porażki obciążonych było wg IK UP ds. RPO 114 osi priorytetowych o wartości rezerwy wykonania ok. 1,2 mld euro. W tym ryzyko wysokie dotyczyło 61 osi, gdzie rezerwa wykonania wynosiła 637 mln euro.

Sytuacja jest dynamiczna i przyspieszenie w IV kwartale 2017 r. w niektórych obszarach przyniosło poprawę wyników. Niemniej kolejna ocena możliwości pełnej realizacji *ram wykonania* wykazała,

że w dalszym ciągu ponad połowa spośród 166 osi obciążona była na koniec 2017 r. wysokim i średnim ryzykiem utraty, opiewających na kwotę **1 048,0 mln euro** (w tym osi o wysokim ryzyku było **33** i skupiały w sobie **324,1** mln euro).

Instytucje Zarządzające RPO podjęły już działania, które pomogą w osiągnięciu założonego poziomu realizacji wskaźników. 8 marca br. odbyło się posiedzenie Komitetu do spraw Umowy Partnerstwa, którego głównym tematem był stan realizacji ram wykonania oraz postęp w realizacji celów pośrednich wyznaczonych na 2018 r. Podczas spotkania Minister Inwestycji i Rozwoju Jerzy Kwieciński podkreślił, iż mimo że nastąpiło w RPO zauważalne przyspieszenie w realizacji umów, to w dalszym ciągu jest za mało i trzeba w wielu działaniach dokonywać dalszego przyspieszenia.

Warto przy tym wspomnieć o nowelizacji rozporządzenia wykonawczego Komisji (UE) nr 215/2014, w zakresie zmiany zapisów dotyczących wyliczania wartości celów pośrednich i końcowych dla wskaźników wybranych do ram wykonania. Zgodnie z nowym zapisem (art. 5 ust. 3) „cel pośredni i cel końcowy dla wskaźnika produktu dotyczy wartości uzyskanych poprzez operacje, w których wszystkie przedsięwzięcia służące osiągnięciu produktów zostały w pełni zrealizowane, lecz dla których niekoniecznie zostały dokonane wszystkie płatności, lub wartości uzyskanych poprzez operacje, które zostały rozpoczęte ale w przypadku których niektóre z przedsięwzięć służących osiągnięciu produktów nadal są w toku, lub też jednych i drugich.”

OBSZARY WSPARCIA

INWESTYCJE KOLEJOWE

22 lutego 2018 roku w Ministerstwie Inwestycji i Rozwoju odbyło się spotkanie Grupy Wysokiego Szczebla ds. inwestycji kolejowych. Grupa ta została powołana przez Ministra Rozwoju i Finansów z inicjatywy Komisji Europejskiej. W spotkaniu uczestniczyli przedstawiciele Komisji Europejskiej, Ministerstwa Inwestycji i Rozwoju, Ministerstwa Infrastruktury, Ministerstwa Finansów, spółek kolejowych, Centrum Unijnych Projektów Transportowych, Urzędu Zamówień Publicznych i Zarządów Województw.

Podczas spotkania, przedstawiciele Ministerstwa Inwestycji i Rozwoju zaprezentowali wyniki wdrażania inwestycji kolejowych (POIS, RPO) oraz planowane działania i rekomendacje. Komisja Europejska dostrzegła postęp w przygotowaniu projektów kolejowych finansowanych z RPO, który stał się możliwy dzięki bliskiej współpracy pomiędzy samorządami województw, MliR oraz PKP PLK. W większości regionów udało się ustalić szczegóły dotyczące poszczególnych inwestycji, co pozwala na przyspieszenie identyfikacji projektów i składania wniosków o dofinansowanie. Krokiem w dobrym kierunku jeżeli chodzi o optymalne wykorzystanie alokacji na koleje jest wynegocjowana z KE możliwość wprowadzenia do programów nowego typu projektów, polegającego na samym przygotowaniu dokumentacji przedprojektowej i projektowej kolejowej infrastruktury technicznej

dla inwestycji kolejowych. Pozwoli to na zagospodarowanie całej dostępnej alokacji oraz przygotowanie projektów na nowy okres programowania. Zgodnie z rekomendacją MliR, większość regionów skorzystała w powyższej możliwości.

Dodatkowo, pomoc regionom w kontekście inwestycji kolejowych zaproponowała również Inicjatywa JASPERS. Eksperti oferują nieodpłatnie IZ RPO m.in. ogólne konsultacje i doradztwo w sprawie planowanego portfolio projektów, wsparcie w budowaniu kompetencji z zakresu projektów kolejowych np. poprzez organizację warsztatów / szkoleń poświęconych tematyce przygotowania projektów infrastruktury kolejowej czy ocenę przygotowywanych projektów w wybranych priorytetowych i trudnych aspektach (np. analiza wariantów, prognoza i założenia ruchowe, etc.).

Jak dotąd zainteresowanie wsparciem JASPERS w obszarze inwestycji kolejowych zgłosiło 7 regionów. W najbliższym czasie planowane są indywidualne spotkania z zainteresowanymi województwami, podczas których omówione zostaną potrzeby regionów i możliwości wsparcia ekspertów JASPERS w przypadku poszczególnych województw.

Zainteresowane województwa wciąż mogą się zgłaszać do Departamentu Regionalnych Programów Operacyjnych w Ministerstwie Inwestycji i Rozwoju.

USTAWA O ZASADACH WSPIERANIA NOWYCH INWESTYCJI

20 lutego 2018 roku rząd przyjął projekt **ustawy o zasadach wspierania nowych inwestycji**, która zmieni zasady funkcjonowania Specjalnych Stref Ekonomicznych (SSE) w Polsce. Dokument jest realizacją jednego z filarów Strategii na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju – Kapitału dla Rozwoju. Proponowane działania są komplementarne z innymi projektami, takimi jak Pakiet dla miast Średnich czy Program Wspierania Inwestycji o Istotnym Znaczeniu dla Gospodarki Polski.

Głównym założeniem ustawy są **zwolnienia podatkowe, które udzielane będą nie tylko w zależności od lokalizacji inwestycji, ale również od jej charakteru i jakości tworzonych miejsc pracy**. Kryteria te sprawią, że zostanie wykorzystany potencjał całego kraju, a nie jak dotychczas wybranych obszarów (obecnie obszar objęty wsparciem wynosi 25 tys. ha, czyli zaledwie 0,08% powierzchni kraju).

Po zmianach, zachęty podatkowe będą dostępne w całej Polsce, na terenach, na których można prowadzić działalność gospodarczą. Celem zmian jest zwiększenie oferty atrakcyjnych terenów inwestycyjnych dla potencjalnych inwestorów. W rezultacie firmy mikro, małe i średnie nie będą musiały przenosić się do wydzielonych Stref i inwestować z dala od dotychczasowego obszaru działania.

Ponadto, premiovane będą przede wszystkim przedsięwzięcia, mające wpływ na konkurencyjność i innowacyjność regionalnych gospodarek, m.in. takie jak transfer wiedzy, działalność B+R czy rozwój klastrów, ale także zapewnienie korzystnych warunków pracownikom, w tym tych wykraczających

poza standardowe świadczenia z zakładowego funduszu świadczeń socjalnych. Atutem będzie również współpraca ze szkolnictwem zawodowym i tworzenie specjalistycznych klas.

Decyzja dotycząca preferencji wydawana będzie na czas określony – standardowo od 10 do 15 lat.

Jednak im wyższa pomoc publiczna w regionie dozwolona przez Unię Europejską, tym dłuższy możliwy okres zwolnienia. Jednocześnie do czasu zakończenia działalności dotychczas istniejących SSE, tj. do końca 2026 r., możliwe będzie wydłużenie czasu obowiązywania decyzji do 15 lat w przypadku terenów obecnie objętych statusem SSE. Ponadto, nowa ustawa nie wprowadza żadnych zmian nabytych praw dla inwestycji, które działają już w SSE.

Co więcej, spółki zarządzające Strefami, w nowym systemie, będą głównym punktem kontaktu w regionie do obsługi inwestora, a także regionalnym koordynatorem udzielania pomocy publicznej w obszarze instrumentu zwolnień podatkowych i dotacji rządowych. Jeden punkt kontaktu dla inwestora zapewni kompleksową usługę, a także istotną pomoc w eliminacji barier inwestycyjnych (m.in. w skróceniu czasu procedur). Dodatkowo, nastąpi rejonizacja – każda ze spółek będzie prowadziła działalność na terenach określonych powiatów, które zostaną przypisane strefom w drodze rozporządzenia.

Warunki uzyskania zwolnienia z podatku oraz wymagane nakłady inwestycyjne zależą będą od szeregu czynników m.in. wielkości firmy, stopy bezrobocia w danym powiecie, czy sytuacji społeczno-gospodarczej na danym terenie. **Dodatkowo, premiiowane będą inwestycje w miastach średnich, tracących funkcje gospodarcze i społeczne.**

Dotychczas obowiązująca ustawa o specjalnych strefach ekonomicznych będzie jeszcze funkcjonowała do końca 2026 r., ale tylko dla wydanych już zezwoleń i decyzji (w zakresie zmiany, cofnięcia, unieważnienia i wygaszenia). **Przewidywany termin wejścia w życie nowych regulacji to początek drugiego kwartału 2018 roku.**

INNE

INFORMACJA O MOŻLIWOŚCI STOSOWANIA ETAPOWEGO ROZLICZANIA UMÓW

Jedną z wartych rozważenia opcji przyśpieszenia wydatkowania środków unijnych może być wprowadzenie do dokumentacji przetargowych oraz do umów z wykonawcami zapisów umożliwiających etapowe rozliczanie umów z wykonawcami po wykonaniu określonej części robót.

Przygotowany został przez Urząd Zamówień Publicznych wzór umowy w sprawie zamówienia publicznego na wykonanie robót budowlanych dotyczących obiektu liniowego w rozliczaniu kosztorysowym. W dokumencie tym znaleźć można przykładowe zapisy dotyczące płatności etapowej – wariant płatności miesięcznej na podstawie faktur częściowych. Stosowanie takiego rozwiązania nie tylko może przyspieszyć generowanie płatności w projektach finansowanych ze środków

europejskich, ale również wpłynie pozytywnie na płynność finansową wykonawców, w tym małych i średnich przedsiębiorców.

Powyższy dokument udostępniony jest na stronie internetowej Urzędu Zamówień Publicznych pod adresem: <https://www.uzp.gov.pl/baza-wiedzy/wzorcowe-dokumenty/wzorcowe-dokumenty-dotyczace-zamowien-publicznych-na-roboty-budowlane>.

PROJEKTY HYBRYDOWE

Projekty hybrydowe to taka formuła realizacji inwestycji, która łączy w sobie cechy PPP oraz wsparcie z funduszy europejskich. Narzędzie umocowane jest formalnie w przepisach art. 63 rozporządzenia nr 1303/2013, dzięki temu projekty hybrydowe mogą stać się ciekawym pomysłem na sfinansowanie inwestycji publicznych w sytuacji ograniczonych zasobów JST. Niezbędny jest natomiast przemyślany pomysł biznesowy, który zachęciłby partnera prywatnego do poniesienia odpowiednich nakładów, związanych z realizacją bądź eksploatacją inwestycji.

Warto przypomnieć zatem, że minister właściwy ds. rozwoju regionalnego wydał w tym obszarze *Wytyczne w zakresie zagadnień związanych z przygotowaniem projektów inwestycyjnych, w tym projektów generujących dochód i projektów hybrydowych na lata 2014-2020*.

Pomimo, że do tej pory projekty hybrydowe są mniej powszechnym narzędziem realizacji inwestycji ze środków UE, należy się spodziewać zmiany tej tendencji, na wypadek mniejszego budżetu przyszłej perspektywy finansowej. Podobnie jak instrumenty finansowe w sektorze prywatnym, także projekty PPP mogą być szansą na zabezpieczenie oczekiwanego poziomu finansowania inwestycji publicznych w przyszłości.

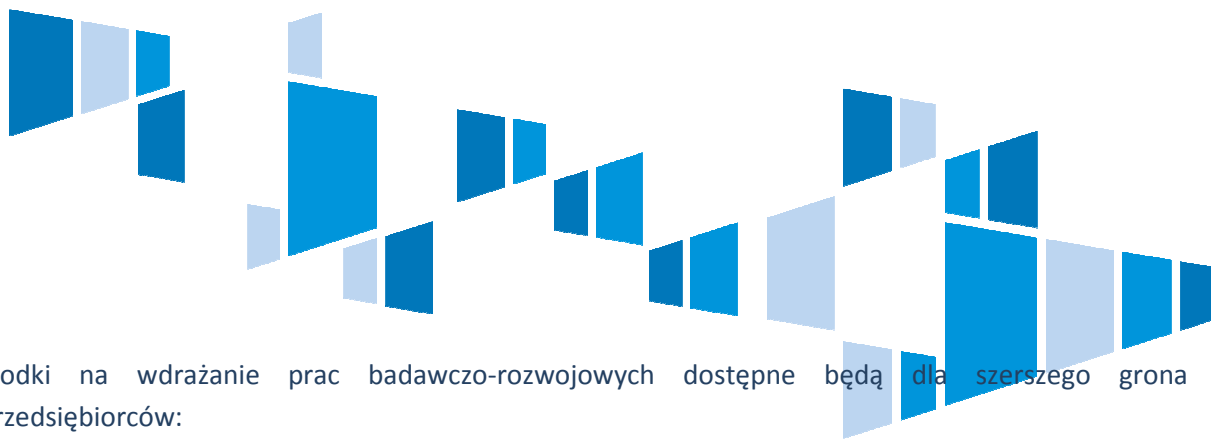
Już dziś zachęcamy do zgłębienia informacji na ten temat! Być może dla Państwa okaże się to być odpowiednim rozwiązaniem?

PAKIET DLA MIAST ŚREDNICH

W ramach Pakietu dla średnich miast, o którym informowaliśmy Państwa w poprzednich wydaniach biuletynu ogłoszone zostały kolejne konkursy dedykowane miastom średnim:

W ramach **Programu Operacyjnego Inteligentny Rozwój 2014-2020** rozpoczęła się kolejna edycja konkursu dla mikro, małych i średnich przedsiębiorstw dotyczącego wsparcia wdrożenia wyników prac badawczo-rozwojowych.

Po doświadczeniach pierwszej edycji konkursu dedykowanego średnim miastom, który odbył się w 2017 roku, Ministerstwo Inwestycji i Rozwoju, wspólnie z Polską Agencją Rozwoju Przedsiębiorczości wprowadziło w tegorocznej edycji konkursu szereg uproszczeń, dzięki którym

środki na wdrażanie prac badawczo-rozwojowych dostępne będą dla szerszego grona przedsiębiorców:

- rozszerzony został zasięg naboru na projekty inwestycyjne realizowane na terenie gmin sąsiadujących z miastami średnimi (z wyłączeniem miast wojewódzkich);
- obniżony został minimalny budżet projektu dla średnich przedsiębiorców do 5 mln zł (wcześniej było to 10 mln zł);
- dopuszczone zostało oparcie wdrożenia nowego produktu o wyniki zakupionych prac B+R (do tej pory musiały być to wyłącznie prace prowadzone samodzielnie lub zlecone przez Wnioskodawcę).

Nabór wniosków rozpoczął się 20 marca i potrwa do 5 grudnia 2018 r. Dla przedsiębiorców inwestujących w średnich miasta w ramach naboru dedykowany jest budżet 0,5 mld zł.

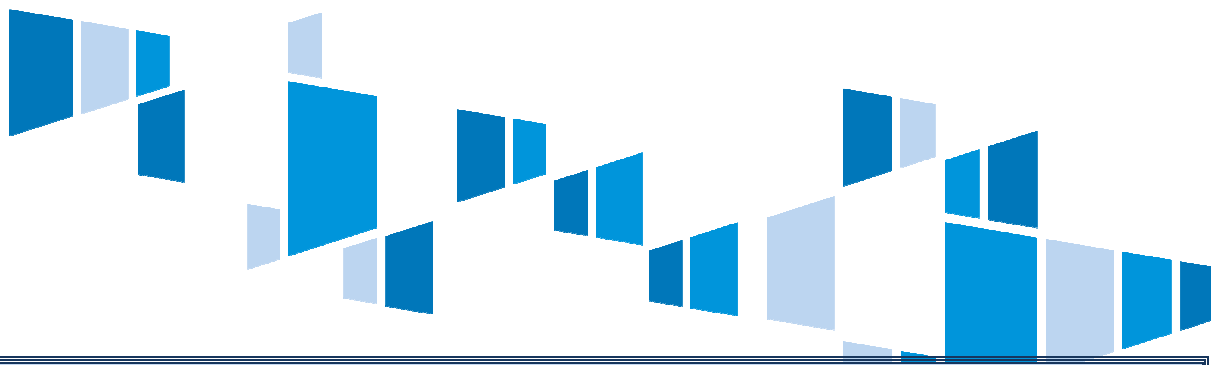
Więcej informacji o naborze można uzyskać na stronie <http://poir.parp.gov.pl/content/dokumentacja-do-poddzialania-3-2-1-badania-na-rynek-nabor-2018-miasta-srednie>.

W ramach **Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój 2014-2020** rozpoczął się nabór dedykowany miastom średnim dotyczący wdrażania w administracji publicznej rozwiązań poprawiających efektywność zarządzania usługami dziedzinowymi w obszarach istotnych dla prowadzenia działalności gospodarczej: podatki i opłaty lokalne oraz zarządzanie nieruchomościami.

Nabór wniosków rozpoczął się 26 marca i potrwa do 16 kwietnia 2018r. Dla miast średnich dedykowana jest cała kwota konkursu – 31 mln zł.

Więcej informacji o naborze można uzyskać na stronie <http://www.funduszeuropejskie.gov.pl/nabory/218-wysokiej-jakosci-uslugi-administracyjne-2/>.

W ramach **Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój 2014-2020** w ramach Pakietu dla średnich miast ogłaszane są przez poszczególne Wojewódzkie Urzędy Pracy nabory dotyczące wsparcia indywidualnej i kompleksowej aktywizacji zawodowo-edukacyjnej osób młodych w wieku 15-29 lat należących do kategorii NEET (działanie 1.2 Wsparcie osób młodych pozostających bez pracy na regionalnym rynku pracy – projekty konkursowe). Dotychczas nabory zostały ogłoszone w województwie pomorskim, opolskim, warmińsko-mazurskim i lubuskim. Do końca roku planowane są konkursy w województwie mazowieckim, podkarpackim, podlaskim, śląskim, zachodniopomorskim i kujawsko-pomorskim. Informacje o kolejnych naborach są umieszczane na stronie Pakietu dla średnich miast: www.miiir.gov.pl/rozwoj-miast.

INFORMACJA I PROMOCJA

KONFERENCJA „EUROPA KARPAT”

17 lutego 2018 roku na terenie Muzeum Narodowego Ziemi Przemyskiej w Przemyślu odbyła się dwudziesta edycja konferencji „**Europa Karpat**”. W spotkaniu udział wzięli m.in. Minister inwestycji i Rozwoju Jerzy Kwieciński i Podsekretarz Stanu w MliR Adam Hamryszczak, a także politycy, przedsiębiorcy, samorządowcy i naukowcy z Polski, Słowacji, Bułgarii, Węgier, Ukrainy, Czech oraz Rumunii. Konferencja miała na celu wzmocnienie współpracy i pogłębienie partnerskich więzi między krajami regionu karpackiego. Głównym tematem dyskusji były działania, możliwe do podjęcia wspólnie, na rzecz rozwoju nie tylko Karpat, ale całej Europy Środkowo-Wschodniej.

W trakcie konferencji Minister Jerzy Kwieciński zaprezentował założenia przygotowywanego przez Ministerstwo Inwestycji i Rozwoju **Programu dla Bieszczad**, którego głównym celem jest przyspieszenie rozwoju tego obszaru poprzez przedsięwzięcia oraz inicjatywy podejmowane z poziomu krajowego, komplementarne w stosunku do działań realizowanych na poziomie regionalnym i lokalnym.

Przygotowane założenia Programu będą teraz konsultowane z partnerami samorządowymi – Marszałkiem Województwa oraz samorządami objętymi Programem.

Ponadto podczas konferencji podpisane zostało porozumienie dotyczące utworzenia **Solińskiego Klastra Energii**, które umożliwi instytucjom zaangażowanym w projekt ubieganie się o środki w dedykowanych konkursach w Programie Operacyjnym Infrastruktura i Środowisko oraz w Regionalnych Programach Operacyjnych. Rozwój klastrów przyczyni się do wykorzystania potencjału przedsiębiorczości i dostępnych surowców, a także ułatwi wdrażanie najnowszych technologii czy nowych modeli biznesowych na poziomie lokalnym.

W trakcie spotkania, w obecności wiceministra Adama Hamryszczaka, miało miejsce również podpisanie umowy na realizację projektu „Świat Karpackich Rozet – działania na rzecz zachowania kulturowej Unikalności Karpat”.

INFORMACJE O PRACACH KOMITETÓW MONITORUJĄCYCH KRAJOWE PROGRAMY OPERACYJNE

Komitet Monitorujący POPW 2014-2020

28 lutego br. w Ministerstwie Inwestycji i Rozwoju odbyło się VIII posiedzenie Komitetu Monitorującego Program Operacyjny Polska Wschodnia 2014-2020. Głównym tematem spotkania było przyjęcie zmiany kryteriów wyboru projektów w działaniu 1.1 Platformy Startowe dla nowych. W spotkaniu wzięli udział przedstawiciele rządu, samorządów, organizacji pozarządowych, pracodawców, przedsiębiorców oraz Komisji Europejskiej, Instytucji Pośredniczących i Instytucji Zarządzającej Programem.

Zmiany kryteriów dotyczą m.in.:

- zniesienia obowiązującego do tej pory limitu wieku (35 lat) dla zgłaszających się do Programu autorów innowacyjnych pomysłów na biznes. Zastąpiono go „preferencją dla osób młodych”,
- zwiększenia wagi kryteriów, którymi ocenia się potencjał merytoryczny Platform. Takie podejście zagwarantuje najwyższą jakość oferty Platform oraz większą efektywność inkubacji dla start-upowców. Platformy zostaną również zachęczone do większej branżowej specjalizacji. Ma to spowodować lepsze wykorzystanie potencjałów ośrodków innowacji zaangażowanych w realizację działania i zwiększyć liczbę start-upów oferujących usługi lub produkty w branżach, wpisujących się w ponadregionalne inteligentne specjalizacje Polski Wschodniej.

Komitet Monitorujący POWER 2014-2020

6-7 marca br. w Zabrzu odbyło się posiedzenie Komitetu Monitorującego Program Operacyjny Wiedza Edukacja Rozwój (POWER). W jego trakcie przyjęto założenia dla realizacji kolejnych przedsięwzięć w 2018 r. w ramach poszczególnych osi priorytetowych programu.

Komitet przyjął również uchwały, określające kryteria wyboru projektów w konkursach planowanych do ogłoszenia w kwietniu bieżącego roku, skierowanych m.in. do szkół wyższych, umożliwiających realizację kompleksowych programów rozwoju uczelni i dostarczających wielu możliwości rozwoju studentom. Wśród nich dla konkursu „Zintegrowane Programy Uczelni na Rzecz Rozwoju Regionalnego”, którego budżet wynosi 300 mln zł. Aplikujące uczelnie będą zobowiązane do przygotowywania projektów, których zakres jest zgodny z regionalnymi inteligentnymi specjalizacjami. Łączna wartość tych konkursów wynosi ponad miliard złotych.

Podczas spotkania przyjęte zostały także założenia projektu pozakonkursowego Narodowej Agencji Wymiany Akademickiej pt. „Wsparcie zdolności instytucjonalnej polskich uczelni poprzez tworzenie i realizację międzynarodowych programów studiów”.

Komitet Monitorujący POPC 2014-2020

12 marca br. w Ministerstwie Inwestycji i Rozwoju odbył się Komitet Monitorujący Program Operacyjny Polska Cyfrowa (POPC), któremu przewodniczył Podsekretarz Stanu w Ministerstwie Inwestycji i Rozwoju Paweł Chorąży. Podczas spotkania dokonane zostały zmiany kryteriów wyboru projektów w działaniach:

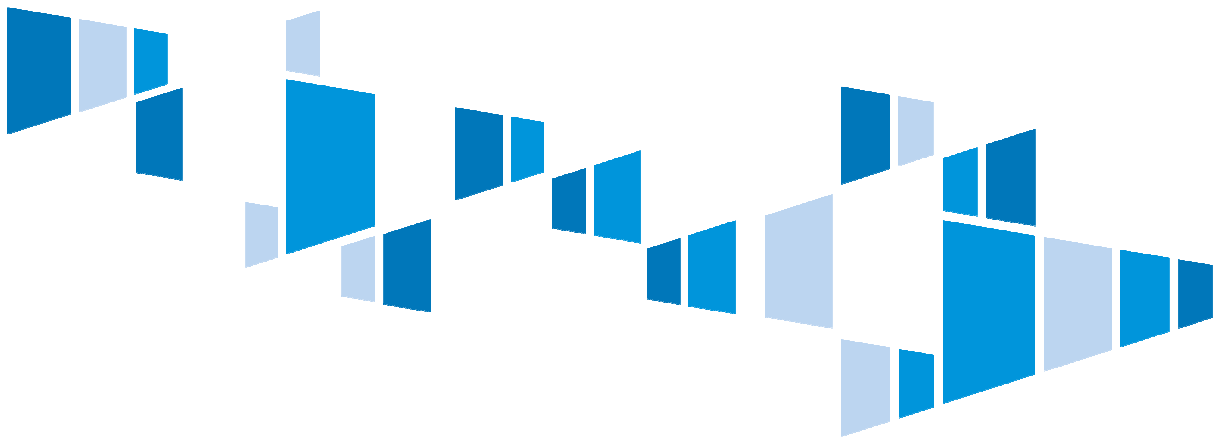
- 1.1 „Wylimitowanie terytorialnych różnic w możliwości dostępu do szerokopasmowego internetu o wysokich przepustowościach” – dla projektów Ogólnopolskiej Sieci Edukacyjnej (OSE) - realizacja projektów OSE to kontynuacja działań POPC na rzecz podłączenia szkół do internetu o przepustowości co najmniej 100 Mb/s.;

- 2.1 „Wysoka dostępność i jakość e-usług publicznych”;
- 2.2 „Cyfryzacja procesów back-office w administracji rządowej”.

Warto dodać, że Program Polska Cyfrowa, jako pierwszy, uwzględnia w kryteriach wyboru projektów obowiązek realizacji standardów dostępności, dzięki czemu projekty będą dostępne dla wszystkich.

Podczas posiedzenia wiceminister przedstawił również stan realizacji Programu – wartość umów w POPC zwiększyła się w ostatnich sześciu miesiącach z 4,8 mld zł do 5,4 mld zł środków UE, co stanowi aktualnie 60% alokacji POPC. W tym samym czasie, certyfikacja środków do Komisji Europejskiej wzrosła z 530 mln zł do 980 mln zł środków UE. Poziom certyfikacji wynosi 11% alokacji POPC.

Departament
Regionalnych Programów Operacyjnych

Ministerstwo Inwestycji i Rozwoju
rpo.2020@mr.gov.pl